

Iepazīsti situāciju. Atbildi uz jautājumiem.

Vakar man izstāstīja interesantu atgadījumu par privātumu internetā. Es ar čomiem pēc skolas uzspēlēju pāris partijas "Among us", spēlējām skolas istabā, un mums pieslēdzās kāds, kurš stādījās priekšā kā Jurčiks. Nu, tas garais, kurš skolu beidza pagājušajā vasarā, kad vēl Covid nebija. Vārds pa vārdam un Jurčiks mums lobby (priekšstelpā) gaidot uz spēli, izstāstīja stāstu no savas jaunības.

Reiz sen senos laikos (pagājušajā gadā) vakarā divi 8.b skolnieki no Datu skolas - Jānis un Līga izveda pastaigā Jāņa jauno suni Reksi. Reksis bija tik mīlīgs suņuks, cik nu vien 5 gadus vecs dobermanis spēj būt mīlīgs. Pastaigas laikā Jānis un Līga, sastapās ar diviem zināmiem jauniešiem Timu un Nilu, kuri bija labā noskaņojumā, kā katru reizi, kad redzēja iespēju pakaitināt Līgo bērnus (Jāņa un Līgas apzīmējums skolā). Tima un Nila smaidi gan ātri ieguva rūpju rievu, redzot Līgo bērnu jauno pavadoni.

Kā lielākoties, tikšanās notika tajā laukumā aiz Zalkšu ielas.

Šis bija vakars, kad sarunu iesāka Jānis: "Sveiki, Maksim un sveiki, Moric (Tims un Nils skolā bija zināmi kā Makss un Morics, jo, nu, Jūs jau zināt – viņi dzīvoja ātri un runāja par plāniem strauji apstāties), kāds gaidīts nepārsteigums." Reksis bija savu lomu labi uztvēris un viņa atgriezti zobi lika Timam un Nilam saprast, ka ikvakara izklaide izmuļķot Līgo bērnus - vienīgo 8.b pāri, kas parasti beidzās ar dubļainu Jāni un raudošu Līgu (bijis arī otrādi) un jauniem attēliem tā dēvētajā kauna galerijā (skolas aktīvie jaunieši, kam tādas lietas patīk, bija radījuši slēgto Facebook grupu, kur tika likti dubļainie un raudošie, safotografēti un safilmēti, drīzāk intelektuāli attīstītie skolnieki), draud beigties negaidīti.

"Nu, puīši", pieslēdzās arī Līga, "kur mobilie, kur jāņu dziesmas? Rādiet telefonus! Uzdiedāsim!"

"Laba doma," turpināja Jānis, "selfijs Maksim un Moricam ar jauno draugu Reksi". Tims un Nils, kas skatā bija skarbi un skarbi darbos pret ne tik skarbajiem, centās rādīt savu maigo būtību Reksim. Tomēr selfijs gan nekādi nedejās, arī Jānim ar Līgu bildes iznāca nekādas, jo neviens no fotosesijas dalībniekiem nestāvēja mierā. Jāsaprot arī, ka šīs fotosesijas zvaigzne bija suņuks, kurš nespēja saprast, kāpēc viņam neļauj cirst zobus staigājošajos nemiera cēlajos, kas mēģina viņam glaudīt muguru.

Jāsaka, ka Reksis Jāņa mājsaimniecībā bija nesen, un Jānis vēl visas dresūras komandas apguvis nebija, tāpēc Rekša arvien naidīgākā rūkšana palika bez nepieciešamā apvaldījuma.

Lietas strauji eskalēja, kad scēnā pie šūpolēm strauji parādījās trakais Kārlis – varbūt ziniet, tas dullais pensionārs, kurš ienīst suņus un visu laiku rājas? Neziniet. Nu labi, viņš pa to Zalkšu ielu dzīvojas. Viņš atskrēja un sāka aurot uz Jāni par to, ka suns bez uzpurņa, ka kaut kādi izkārņījumi nav savākti, ka policija jau esot ceļā, ka šādi suņi esot ierocis, bet Jānis nav labāks par papagaiļa un mērkaķa krustojumu. Laikam jau no Kārļa bļaušanas aizgāja - suns saprata, ka laiks likt Maksim un Moricu dzirnāvās, un metās virsū. Šie, sākoties Kārļa monologam bija atkāpušies, un monologu izmantoja, lai laistos, bet suns skrēja pakaļ, paraujot saitē satinušos Jāni gar zemi un velkot to sev līdzī. Ziniet, Jānis ir skaļš puika, bet viegls, un suns, šķiet, pat neredzēja, ka viņam ir pasažieris; Līga, to visu redzot, laida vaļā asaru, bet varbūt arī tāpēc, ka viņas telefons, kuru tikko izmantoja fotosesijā, pēc Rekša rāviena bija aizlidojis atkritumu konteinerā. Pirmo Reksis panāca Timu un bikses norāva, ka nebija ko redzēt. Labi, ka Tims paspēja kāpņu telpas durvis aizcirst ciet un paglābās no skrandām, turpretī Nils spēja skriet krietni ātrāk un viņam bija liela laika rezerve iegūta, kamēr suns ķēra uz kodu Timu, tāpēc tikai vēlāk dzirdēju, ka Nils pēc četrām stundām nocelts no koka mežā.

Mazliet vēlāk Facebook redzēju, ka Nils nebija tērējis laiku, liekot kabatā savu mobilo, bet tam bija izdevies nofilmēt savu bēgšanu no Rekša. Man tos ierakstus, kur redzams, kā viņš no suņa laižas prom ar visu līdzī vilkto Jāni izdevās nokopēt.

Pats to visu zinu, jo tas notika pie mana loga un izdevās to, kas notika pagalmā, nofilmēt – ja gribat varat ierakstu dabūt, protams, par zināmu atlīdzību. Jāsaka, šī ir viena no rēcīgākajām lietām, ko esmu redzējis, un ir zināmas monētas vērtas. Ja ir interese, es Jums nosūtīšu saites, lai Jūs tiktu manā serverī, kur tie video stāv.

Tālākais gan bija mazāk jautri, bet pamācoši. Protams, par lietu uzzināja gan policija, gan visu astotklasnieku vecāki, un, kā izrādās, trakajam Kārlim arī bija ieraksts, kurā viss notikums bija redzams. Tika atrasta arī kauna galerija un pēc kopējās vienošanās 8.b tika izgriezti no digitālās pasaules. Kā Jums

šķiet, kāpēc vairāk nezini ne Līgo bērnus, ne Maksu un Moricu – tāpēc, ka viņu nav internetā un tāpēc 8.b (tagad 9.b) ir visprivātākā klase Datu skolā.

Jautājumi

Vai konkrētajā stāstā Maksis un Morics ir personas dati?

- a) Jā, jo tie ir cilvēku vārdi
- b) Nē, jo iesaukas nav personas dati
- c) Jā, jo visi iesaistītie zināja par kurām personām iet runa
- d) Nē, jo nav pateikti uzvārdi

Vai spēles spēlētājs Jurčiks tiešām var būt tas, par ko uzdodas?

- a) Jā, jo viņš stāsta reālu stāstu
- b) Jā, jo viņš pazīst Datu skolas skolēnus
- c) Nē, jo pēc stāsta nevar skaidri saprast, vai stāsts nav izdomāts
- d) Stāsts var būt īsts, bet Jurčika īstais vārds var būt kas pavisam cits.

Vai „kauna galerija” pārkāpj datu apstrādes principus?

- a) nē, jo šo galeriju redz tikai skolas skolēni
- b) Jā, jo izveidota datu bāze bez atbilstoša tiesiska pamata
- c) nē, jo ieraksti nav domāti ļauni, bet tikai, lai pasmietos

Vai suņa vārda izpaušana un viņa darbību atspoguļošana ir uzskatāma par datu aizsardzības pārkāpumu?

- a) nē, jo suns nav fiziska persona
- b) nē, jo suni video nevar atšķirt no citiem līdzīgiem suņiem
- c) ir uzskatāma, jo suns pieder fiziskai personai, un netika prasīta atļauja suņa filmēšanai

Vai Jurčika piedāvājumā „tirgot videomateriālu” ir atrodamas kādu nelikumīgu darbību pazīmes?

- a) nē, jo katram ir tiesības pelnīt naudu, kā vien vēlas
- b) ir, jo šādi materiāli nav paredzēti pārdošanai vai neierobežotai izplatīšanai
- c) ir, jo viņš vēl, iespējams, ir nepilngadīgs

Vai ja Jurčiks neizplatītu iegūto videomateriālu tā iegūšana būtu datu aizsardzības pārkāpums?

- a) nē, datu apstrāde privātām un mājsaimniecības vajadzībām ir izņēmums
- b) ir, jo notikuma dalībnieku piekrišana netika saņemta
- c) ir, jo viņš vēl, iespējams, ir nepilngadīgs
- d) nē, jo filmēti tika Jurčika paziņas

Vai, Tavuprāt, var uzticēties saitēm, uz kurām glabājas Jurčika videoieraksts?

- a) var, jo Jurčiks regulāri spēlē videospēles, tādēļ pārzina drošu interneta lietošanu
- b) nevar, jo arī „tikt viņa serverī” nešķiet pārāk droša darbība
- c) nevar pateikt, jo nav zināms, kā saite izskatās
- d) visas atbildes ir pareizas

Ja Tu būtu notikumā iesaistīto vidū, kuras no darbībām Tu veiktu, kad uzzinātu, ka Kārlis un Jurčiks visu filmēja?

- a) Neko, viņi ir video autori, viņiem ir tiesības darīt ar materiāliem ko vien vēlas
- b) Prasītu, kādēļ šāds video tika veikts un ko ar to darīs tālāk
- c) Teiktu, ka manu suni bija aizliegts filmēt

Visi nofilmētie vēlējās zināt, kāpēc tika filmēti. Kāpēc ir svarīgi pārliecināties par tiesiskajiem pamatiem personas datu apstrādei?

tas klasesbiedriem ļautu pārliecināties, vai video tika veikts, pastāvot pamatotam iemeslam
tas klasesbiedriem palīdzētu saprast, kā tālāk aizsargāt savas tiesības un kāds ir bijis fotogrāfiju uzņemšanas mērķis
abas iepriekš minētās atbildes ir pareizas
tam nav nozīmes, jo tāpat jau nevar iebilst.

Vai tas, ka kāds no visiem ievietoja video no notikušā Facebook, varētu būt datu aizsardzības pārkāpums?
jā, jo video ir padarīts publiski pieejams neierobežotam personu lokam
nē, jo nofilmētais notika publiskā telpā, tādēļ tur nevar rasties pārkāpums
nē, jo netika veikta personas datu apstrāde
neviena atbilde nav pareiza

Vai filmētājiem bija jāsaņem nofilmēto piekrišana tam, ka tiek veikta notikuma filmēšana?
jā
nē, jo video satur tikai suņa personas datus
nē, nebija, jo gan Jānis, gan Līga neiebilda, ka tiek filmēti
nē, nebija, jo video nesatur personas datus

Vai Jānis un Līga bija tiesības vērsties pie Nila ar prasību izdzēst Facebook publicēto ierakstu? Vai Nilam būtu jāizpilda šī prasība?

1. nē, tas ir Nila profils un pats Nil var lemt, ko vēlas publicēt savā Facebook lietotāja profilā un viņam nav jāizpilda prasība
2. nē, jo Nilam ir autortiesības uz uzņemto videomateriālu, kaut arī tas satur personas datus.
3. jā, bija tiesības vērsties, jo nebija pamata video padarīt publiski pieejamu visiem Facebook lietotājiem.
4. nav pamata vērsties pie Nila. Video nesatur personas datus. Nils video ir izmantojis savām vajadzībām.

a) nav pamata vērsties pie Nila. Video nesatur personas datus. Nils video ir izmantojis savām vajadzībām.

Kādas būtu Kārļa tiesības izmantot viņa rīcībā esošo videomateriālu?

Kā Makss un Morics varētu izmantot iegūto videoierakstu, kuru ieguva bēgot no suņa?
Vai jebko ir aizliegts filmēt?